

Ole nähtav – kanna helkurit!

Ilusat sügist!

Tallinna Kesklinna
Valitsus



www.tallinn.ee/kesklinn • 9. oktoober 2019

Kesklinna Sõnumid



Koidu tänav läheb remonti

Tänav põhjalik uuendamine algab soojustorustiku vahetusega kahes kohas: Koidu 10 ja Koidu 50 juures.

Küttetrassi vahetamiseks suletakse tänav kahes nimetatud lõigus umbes kümneks päevaks, liiklus suunatakse ümber. See on üksnes eeltöö oktoobri teises pooles algavaks tänav põhjalikuks rekonstrueerimiseks, mis kestab tuleva suveni. Soojustorustiku vahetuse tellis AS Utilitas, töö teeb AS KE Infra. Tänav rekonstrueerimisel on linnapoolne tellija keskkonna- ja kommunaalamet, töövõtja YIT Eesti AS.

Koidu tänav rekonstrueerimine lõigul Paldiski maanteest Endla tänavani hõlmab võrkude, teekatte, valgustuse ja haljastuse uuendamist. Tulemusena alaneb sõidukiirus, tekiavad tõstetud ristmikud, tänav muutub jalakäija- ja jalgrattasõbralikumaks. Teetööde täpse algusaja ja uue liikluskorralduse kohta teavitame piirkonna elanikke eraldi.



Keskturule pakuti kolm visiooni

Tallinna Keskturu uus omanik Astri Grupp korraldas turuala arendamiseks arhitektuurikonkursi, millest võttis osa kolm võistlustööd.

Konkursi korraldamine oli eeltingimus, mille linn seadis Keskturu arendamiseks. Oma võistlustöö esitasid konkursile arhitektuuribürood Kadarik, Tüür. Arhitektid, KAMP Arhitektid ja KOKO Arhitektid. Nende kolme kavandi seast peab selgitama parima žürii, kuhu kuuluvad linnaplaneerijad, arhitektid ja omaniku esindajad. Žürii on juba kõigi töödega tutvunud ning teeb oma otsuse teatavaks 15. oktoobril.

Samal ajal korraldas Kesklinna valitsus avaliku internetihääletuse, et selgitada rahvale kõige enam meeldiv

kavand. Iga huvitatu sai konkursitöödega tutvuda veebilehel ja sealsamas ka oma lemmikule hääle anda. Huvi oli elav ja hääletuse lõpupäevaks 6. oktoobril tutvus kavanditega tuhandeid inimesi.

Nii rahva lemmikuks hääletatud kui ka žürii poolt parimaks valitud konkursitöö avalikustatakse 15. oktoobril. Rahvahääletuse võitnud töö saab Kesklinna valitsuse preemia summas 1500 eurot. Selle hääletuse tulemus ei ole žüriile siduv, tema teeb oma otsuse sõltumatult. Otsuse väljakuulutamise päeva, 15. oktoobri

pärastlõunast saab võistlustöödega tutvuda kuu aja jooksul keskraamatukogu väliskirjanduse osakonnas aadressil Liivalaia 40.

„Keskturu uuendamine tekitab kohalikes elanikes optimismi ja samal ajal on ka neid, kellel on teatud hirmud. Oleme turu omanikuga pidevas suhtluses, et uus lahendus arvestaks kõikide huvirühmade ootustega nii palju kui võimalik. Samas on ka linn esitanud turule rea nõudeid, mille eesmärk on tagada turukvartali parem sobivus kohaliku miljöösse, luua juurde nüüdisaegset

tänavaruumi, lahendada seonduvaid liiklusprobleeme. Kui arhitektuurne lahendus on valitud, tekib kohalikel elanikel planeeringu väljapanemise ajal võimalus protsessis kaasa rääkida,” selgitas Kesklinna vanem Vladimir Svet.

Keskturu rekonstrueerimisele saab asuda loodetavasti ülejäägnisel aastal, sest enne tuleb läbida nii detailplaneeringu muutmise, projekteerimise kui ka ehitusloa taotlemise etapp.

Vt ka arhitektuurikonkursile esitatud tööde tutvustust lk 3.

TALLINNA KESKLINNAS ELAB 62 176 INIMEST.

Viimase kuu jooksul suurenes Kesklinna elanike arv 473 võrra ehk linnaosadest enim (järgnes Mustamäe, kuhu tuli juurde 247 inimest). Tallinna kõigis linnaosades kokku lisandus kuu jooksul 1339 elanikku.

Allikas: rahvastikuregister, 1. oktoober 2019



Loe lk 3 Keskturu visioon



Loe lk 4 Lugemisenurk



Loe lk 5 Reidi teel



Loe lk 9 101-aastane

Kesklinna Sõnumite järgmine number ilmub **13. novembril**.

Väljaandja:

Tallinna Kesklinna Valitsus
tel: 645 7229

e-post:

keskinnasonumid@tallinnlv.ee
Trükki toimetanud: OÜ Rkontor

TÄHTSAD TEEMAD

Miks räägime alkoholipiirangutest?

Septembri keskpaigas pöördus linnapea Mihhail Kõlvart avalikkuse poole ettepanekuga kaaluda piirangute kehtestamist alkoholimüügile. Ettepaneku keskmes on kaks olulist muudatust. Esiteks lõpetada alkoholimüük baarides ja ööklubides öösel vastu tööpäeva kella kahest ning vastu puhkepäeva kella kolmest. Teiseks: laiendada lasteasutuste ümber alkoholi müümise keeluala 150 meetrini – sellises raadiuses ei tohiks tegutseda alkoholipoode.

Mida tähendaksid need piirangud aga Kesklinnale? Alustaksin viimasest ettepanekust, mis puudutab haridusasutusi.

Tallinnas ei ole paraku erakordne pilt, kus õpilased jalutavad koolist koju ning tee peal satuvad ette tänavapingil joomapeo korraldanud kohalikud joodikud. Jutt ei käi tavalinlasest, vaid inimesest, kes viimase raha eest ostab pudeli viina ja hakkab seda tarbima kohe, mõned meetrid poest eemal. Et seal lähedal on ka lapsi, sellele tavaliselt ei mõelda.

Et võidelda selle probleemiga, on linnas juba varem kehtinud reegel, et alkoholimüügile spetsialiseerunud poode ei tohi olla 50 meetrit kooli või lasteaia peauksest. Ent elu on näidanud, eriti Kesklinna tiheda asustuse puhul, et niisugusest piirangust ei ole väga palju kasu. Seda saavad kogeda näiteks prantsuse lütseumi õpilased, kes hea ilma korral avastavad pahatihti, et nende kooli kõrval on püsti pandud järjekordne joomapidu. Kraam selleks tuleb samas Tõnismäel asuvast viinapoest. Linnavalitsus pakubki laiendada alkoholi müümise keeluala lasteasutuste läheduses.

Piiranguid baarides ja ööklubides põhjendab eesmärk vähendada korrariikumiste arvu öötundidel. Politsei statistika ütleb, et näiteks vanalinnas rikutakse korda kõige rohkem pärast kella ühte ja kella nelja öösel. Linnavalitsuse ettepanek oleks lõigata piltlikult öeldes ära teine korrariikumiste laine, säästes nii ka politsei inimvara – seda võiks kasutada millekski asjalikumaks kui joodikute taltsutamine.

Löbustusasutuste hommikutundideni kestva tööajaga kaasneb samuti mure, mis ei lase magada väga paljudel inimestel. Kesklinnas on see mure eeskätt vanalinna ja Tatari asumis. Linna ettepanek ei likvideeri mõistagi ööelu kui sellist, kuid aitab ära hoida osa kuritegudest, säästa politsei töötunde ja tagada linnaosa elanikele vääriskamad elutingimused.

Mõistagi ei saa alkoholiga seotud probleeme lahendada ainult piirangute abil. Tuleb töötada inimeste harjumustega, arendada tarbimiskultuuri, piirata müüki juba purjus inimestele. Ent kui pehmed meetmed ei aita, siis peab kohalik omavalitsus näitama probleemi ohjeldamiseks otsustavust. Võib-olla hakkavad ka alkoholimüüjad pärast seda rohkem jälgima, kellele jooki müüakse.

Vladimir Svet
Kesklinna vanem



Täname õpetajaid!

5. oktoobril tähistasime õpetajate päeva. Tunnustuse pälvitsid paljud Kesklinna pedagoogid.

Aasta lasteaiaõpetaja 2019:

Ingrid Saar (Magdaleena lasteaed), Marilyn Palla (Suitsupääsupesa), Merike Nurk (Luha) ning Kersti Kuusk ja Mare Millert (Endla).

Aasta klassiõpetaja 2019:

Kaidi Marmor (ühisgümnaasium), Nele-Maris Uibokand (Jakob Westholmi gümnaasium) ja Piret Kellam (21. kool).

Aasta klassijuhataja 2019:

Anne Reinsalu (Gustav Adolfi gümnaasium), Egle Pihlap (reaalkool) ja Oleg Zahharov (Tõnismäe reaalkool).

Aasta põhikooli aineõpetaja 2019:

Anne Tiitson (Kadrioru saksa gümnaasium), Julia Kornejtseva (Tõnismäe reaalkool) ja Rasmus Kits (21. kool).

Aasta gümnaasiumiõpetaja 2019:

Alar Pukk (21. kool), Dmitri Rõbakov (juudi kool), Helen Leoste (Jakob Westholmi gümnaasium) ja Katre Lambot

(Gustav Adolfi gümnaasium).

Aasta õppeasutuse juht 2019:

Carmen Soo (lasteaed Sipsik), Ene Saar (reaalkool), Grüüne Ott (Endla lasteaed) ja Meelis Kond (21. kool).

Noor õpetaja 2019:

Aile Neimann (reaalkool ja Kesklinna põhikool), Ander Hindremäe (21. kool), Eliisabet Haamer (Gustav Adolfi gümnaasium), Loolo Treial (lasteaed Sipsik) ja Veronika Taimla (Südalinna kool).

Aasta haridustegu 2019:

ettevõtlus-robotika õppesuuna loomine ja arendamine 21. kooli põhikoolis.

Tööjuubilarid: Oivi Saluri (lastesõim Planeedi Mudila) 30; Helve-Annela Õisma (Jaan Poska lasteaed) 30; Toomas Kruusimägi (inglise kolledž) 20; Mehiss Pever (ühisgümnaasium) 15; Svetlana Melehhova Maasin (Kanutiaia huvikool) 10; Veiko Rohunurm (Südalinna kool) 10; Igor Lirisman (juudi kool) 10.

Õpetajaabid said innustust

Kesklinna lasteaedades töötavatele õpetajaabidele andis sügisene motivatsiooni päev tööks värsket indu.

Taas koguneti linnaosavalitsuse kutsel, et üksteisega suhelda ja uusi ideid koguda. Kuulati ka abilinnapea Vadim Belobrovtsi ja Kesklinna vanema Vladimir Sveti sõnavõttu. Ühtlasi said lasteaednikud vaadata hiljuti kinodesse jõudnud Eesti filmi „Üksarvik“.

Kesklinna vanem soovis, et lasteasutuste õpetajate ja abipersonali tööd selle kaalukuse vääriliselt hinnataks: „Ehkki õpetajate ja nende abide tänamine ja motiveerimine mitmesuguste ettevõtmistega on meie linnaosas saanud heaks traditsiooniks, tuleks nende inimeste tööd kahtlemata veel enam väärtustada.“

Motivatsiooni päev kinos Forum oli innustav, leidsid osalejad. Aprillis pidasid linnaosa õpetajaabid oma neljanda konverentsi, mille teema oli „Kohalolu kunst“. Aasta tagasi toimunud motivatsiooni päeval kohuti haridusminister Mailis Repsiiga.

Kesklinna valitsus õnnitleb tunnustatud ning soovib kõigile õpetajatele ja nende abilistele rõõmurohket õppeaastat!

Helkuriabi saabub taas!



Pühapäeva, 3. novembri pärastlõunast saab pimedal ajal taas helkuriabi Kesklinna mänguväljakutel.

„Helkuriabi“ kampaania eesmärk on tõmmata rohkem tähelepanu turvalisele liiklemisele, mille esmane eeldus on olla nähtav. Kutsume peresid külastama mõnda kõrval nimetatud 21 kohast, kust saab võtta endale helkuri. Kel on aga kodus üleauruseid helkureid, võiks need tuua samadesse jagamiskohtadesse teiste jaoks. Niisugune helkurite jagamine mänguväljakutel on saanud Kesklinnas traditsiooniks.

Helkuriabi asukohad:

Lembitu park
Falgi park
Tornide väljaku mänguväljak
Politseiaia väikelaste mänguväljak
Koidu park
Tiigiveski park
Tuvi park
Vaikne park (Magasini 26)
Kadrioru park Miiamilla muuseumi juures
Mänguväljak Juurdeveo 13 / Kauba 15 nurgal
Imanta 43 mänguväljak
Mänguväljak Püssirohu 10 kõrval
Jüri Vilmsi 52c
Narva mnt 14a / Pronksi hoov
Wiedemanni 6a
Lastekodu 3/5 hoov
Lastekodu 32
Vana-Keldrimäe 1
Kiikri 2a
Asula põik (Asula 13)
Mõigu bussipeatus Juhtme tn

3 KÜSIMUST

Vastab linnaosakogu liige Galina Tšernavskaja

1. Mida olete seadnud linnaosakogu liikmena enda prioriteediks?
Inimesele on kõige olulisem tervis, ma ei usu, et keegi sellele vastu vaidleks. Pean prioriteetseks kõike, mis on tervisega seotud. Linnaosakogu võtab otsuste tegemisel alati arvesse kõiki aspekte, mis on seotud linna elanike ja külaliste turvalisuse, tervise ja mugavusega. Suurepäraseks näiteks, nagu mina seda näen, võib pidada Reidi tee suuremahulist ehitamist. See lahendab mitte ainult transpordiprobleeme, vaid loob linlastele ka uusi võimalusi sportimiseks; lastele ehitatakse kaheksa uut mänguväljakut, mere äärde saame imelise promenaadi. Rohelised peaksid olema rahul ka istutatud puude arvuga.

2. Milline isiklik seos on teil Kesklinnaga?
Sündisin ja kolm esimest eluaastat

veetsin Nõmmel, seejärel kolis pere Kesklinna, kus olen elanud suurema osa oma elust. Seetõttu on minu isiklik seos Kesklinnaga tugev. Kesklinnas on palju imelisi ja väga ilusaid kohti, mis on mulle kallid, kuid mainin neist ainult ühte. Nunn tänavaal asuvat kuulsat skulptori Jaan Koorti kaunist metskitse armastavad nii elanikud kui ka külalised. Pärast väljaku ümberkorraldamist tekkisid selle kõrvale trepiastmed ning on võimalik skulptuuri juurde minna ja pildistada, soovi korral aga istuda uutel pinkidel.

3. Mis on Kesklinnas hästi, mida muudaksite?

Kesklinn on muutumas puhtamaks, erksamaks, moodsamaks. Gonsiori tänav, Tammsaare park, mis peatselt röömstab meid uue paviljoniga, Politseipark, valmiv Gruusia haljak, korda tehtud Poolamägi, järjest uhkemaks kujundatav ja ilusamaks muutuv Kadri-

org, linnakeskkonda kaunistav ja värskemaks muutunud Rotermanni kvartal, renoveeritav Admiraliteedi basseini, Kultuurikatel ja palju muid huvitavaid uusi objekte. Kesklinna vanem, noor ja energiline Vladimir Svet, suudab oma meeskonda motiveerida ja see annabki tulemust. Linnarahvale meeldis idee süüdata sõbrapäevaks Musumäel põlev süda, järgmisel aastal aga süüdati see juba Politseipargis. On palju huvitavaid üritusi: festival „Valgus kõnib“, Helisev linnamüür, kaheksandat korda toimuv keskkonnasõbralik maraton jpt. Kõike loetleda on võimatu, kuid igaühel on soovi korral võimalik leida endale midagi hingelähedast. Töö on tohutu, kuid samas on teha veel palju. Seni teeb kurvaks Keskturg, mis praegusel kujul nagu ei sobitu meie linnakeskkonda, kuid kindlasti saab probleem peatse lahenduse. Ning Ülemiste vanake peab naasma järve tühjade kätega.



Keskuru kolm kavandit

1. Kavand, mille esitas Keskuru omaniku Astri Grupp korraldatud arhitektuurikonkursile büroo Kadarik, Tüür. Arhitektid, pakub uue keskuru jaoks puidust kaartega sammastikku, mis meenutab kirikutest või raudteejaamadest tuttavaid võlvlagesid. Suure kaetud ala sisemus on mitut pidi läbitav. Turuhoones on viis tasandit, millest kaks parkimiseks maa all. Tänavatasandil paikneb turg, teisel korrusel kaubanduspinnad ja kolmandal terrass kohviku ja mänguplatsiga. Ala keskmes paikneb väljak, millest läände on kavandatud elamud. Ala läbib Tartu maantee ja Keldrimäe asumid vaheline jalakäijate liikumistee.



2. KAMP Arhitektide kavandis on peale turuhoone ja avaturu uued jalakäijate tänavad, väljak ja elamud. Kaaristu motiiv viitab traditsioonilisele turule. Lastekodu tänava äärne turuhoone on madalam, et haakuda ümbritsevate hoonetega ja lasta päikesel tänavale paista, kvartali sees asuva väljaku ümber kerkivad hooned järk-järgult kõrgemaks. Väljakule avaneb turuhoone teine korrus terrasside ja treppidena. Väliturg ulatub Lastekodu tänavast väljakuni, katusealune jalakäijate tänav võib olla välituru laiendus. Jalakäijad saavad kvartalit läbida kahes diagonaalis. Turuhoone peasissepeäs on Lastekodu tänava poolt.



3. KOKO Arhitektide võistlustöö jagab turuala piki põhja-lõuna suunda kaheks: idakaares – Lastekodu, Keldrimäe, Mardi tänava pool – on turg ja büroo ning läänekaares kortermajad. Kvartali sisemus on autovaba ja eri suundades hästi läbitav sisetänavaid pidi, mis suubuvad väljakule. Taotletakse palju rohelist koos puhke- ja mängualadega. Turuhoones on ühe katuse all väliturg, siseturg, suur toidupood, turu laod ja laadimisala, maa-alune parkimine ja bürood. Hoone toetub piltlikult kolmele jalale ja meenutab pigem silda, see on kavandatud terasest ruumilise sõrestikuna.



Tallinn otsib jõulukuuske

Kesklinna valitsus alustas Tallinna esindusväljakule sobiva jõulupuud otsinguid. Kuusk püstitatakse Raekoja platsile 7. novembril.

„Tavapäraselt algavadki meie jõulukuuseotsingud septembris-oktoobris, sest kõik pakutavad puud, nagu ka kraana ja veoki ligipääs kasvukohale tuleb üle vaadata. Kui pealinna esindusväljaku jaoks sobivaim puu on välja valitud ja hinnas kokku lepitud, siis tuleb üksikasjalikult kavandada kuuse langetamine ja toomine. See on üsna keerukas logistiline operatsioon, mis hõlmab teede, tunnelite ja sildade läbitavust, elektriliinide vältimist ja palju muid detaile. Seetõttu ei saa me kunagi planeerida ka väga täpselt aega, millal kuusk jõuab Raekoja platsile, aga kindel on see, et sel aastal saabub jõulukuusk 7. novembril,“ selgitas Kesklinna vanem Vladimir Svet.

Jõulukuuse pakkumisi koos fotoga puust ootab Kesklinna valitsus kuni 18. oktoobrini e-aadressil kylly.annus@tallinnlv.ee. Valiku



Fotolõuuluse jõulukuuse saabumine Raekoja platsile 8. novembril.

tegemisel arvestatakse pakutava kuuse välimust, hinda ja kasvukohta. Kuusk peab olema vähemalt 15 m kõrge, kahar ja ühtlaselt tihe, kasvama ligipääsetavas kohas mitte kaugemal kui 150 km Tallinnast. Puu lähedal ei tohi olla elektriliine, mis takistavad kraana tööd. Pakkuja võib olla maaomanik või tema esindaja.

Varasematel aastatel on Raekoja platsile leitud jõulukuusk nii kaugemalt kui ka lähemalt. Näiteks 2016. aastal toodi see ligi 100 km kauguselt Raplamaalt – tollasest Käru vallast Liivapõllu talu maalt. Aasta hiljem, novembris 2017 toodi kuusk aga

Vääna-Jõesuust perekond Saarele kuuluvalt kinnistult. Mullu pöördus Kesklinna valitsus jõulukuuske otsides Eesti kohalike omavalitsuste poole palvega pakkuda pealinna esindusliku jõulupuud kandidaate, kuid ootamatult selgus, et pakututest kõige ilusam puu kasvas hoopis siinsamas Tallinnas Kibuvitsa tänaval.

Päev pärast jõulukuuse püstitamist Raekoja platsile alustatakse samas jõuluturu rajamisega. Viimastel aastatel on kuusk ehtinud Raekoja platsi veebruarini ja selle ümber on kujundatud väikestest kuuskedest labürint.

Korteriühistu saab linnalt nõu

Septembris algas korteriomanikele ja -ühistutele mõeldud arenguprogramm.

Linnaosades toimuvad seminarid, kus tutvustatakse ehitusseadustikku ja linna pakutavaid toetusid, saab küsida juriidilist nõu ja soovitusi naabrite erimeelsuste lahendamiseks. Abilinnapea Eha Võrgu sõnul muutuvad sellised korteriühistute arenguseminarid ja nõustamistunnid regulaarseks, et probleeme ennetada ning tõsta inimeste teadlikkust oma õigustest ja kohustustest.

Sügisel on koolitustel fookuses ehitusseadustik ning sellest tulenevad nõuded hoovikorrastusele ja renoveerimistoetuse taotlemisele. Neid tutvustatakse 9. oktoobril Go hotellis Shnelli ja 30. oktoobril Tallinna loomaia hariduskeskuses. Järgmistel semi-

naridel 16. oktoobril Lindakivi kultuurikeskuses ja 23. oktoobril Shnelli hotellis räägitakse muu hulgas võlglastega toimetulekust ja erimeelsuste lahendamisest korteriühistus.

Venekeelne seminar korteriühistu juhtimisest toimub Kesklinnas Rävälä 8 ärimajas 12. novembril ning 17. detsembril tutvustatakse samas ehitusseadustiku nõudeid.

Arenguseminarid on tasuta ja eelregistreerimisega. Peale seminaride nõustab sel sügisel alustav Korteriühistute Kompetentsikeskus alates 1. oktoobrist korteriühistuid ja -omanikke ka telefonitsi ja linnakantselei teenindussaalides. 16. novembril kell 12 algab Mustamäe kultuurikeskuses Kaja Tallinna elamumajanduskonverents.

Valime aasta linnakodaniku

Tallinna aasta linnakodaniku valimiseks saab esitada kandidaate 1. novembrini.

Linnavolikogu algatas mullu aasta linnakodaniku valimise, et tunnustada inimest, kes andis möödunud aasta jooksul suurima panuse Tallinna rahvusvahelise maine parandamisse ja linnaelu edendamisse või saatis korda erilise teo. Tänavu kuulutati aasta linnakodaniku valimine välja volikogu lahtiste uste päeval 1. oktoobril.

„Tublisid linnakodanikke tasub rohkem tunnustada, sest nemad annavad linnale hinge,“ märkis linnavolikogu esimees Tiit Terik. „Võtkem hetk ja mõelgem, mida suurt või olulist

on keegi viimase kaheteistkümneme kuu jooksul pealinnale teinud ja keda tasuks sel puhul esile tõsta.“

Mullu pälvis aasta linnakodaniku tiitli Kadrioru pargi juhataja Ain Järve. Samuti tunnustati paavst Franciscuse visiidi peakorraldajat Philippe Jourdani.

Kandidaadiks esitav peab olema Tallinna registrijärgne elanik. Kandidaate saavad esitada nii era- kui ka juriidilised isikud linnavolikogu veebilehel www.tallinn.ee/aastalinnakodanik <<https://www.tallinn.ee/aastalinnakodanik>> oleva vormi kaudu.

Tule linnamatkale!

Pühapäeval, 13. oktoobril algusega kell 13 toimub tasuta eestikeelne linnamatk Luite ja Kitseküla asumis.

Kogenud giid Krista Heinpalu räägib põnevaid lugusid asumite ajaloost. Kogunemine on kümme minutit enne matka algust Tallinn-Väike bussipeatuses Pärnu maantee kesklinna suunal. Matk kestab umbes tundi aega.

Kesklinna eesti- ja venekeelsete tasuta linnamatkade sari algas 29. septembril, kui käidi Kadriorus. Läänud pühapäeval viis matk Keldrimäe asumisse.

„Kesklinnas on paarkümmend väga erinevat ja huvitava ajalooa asumit, mida tahame tutvustada meie pühapäevastel linnamatkadel. Need toimuvad eraldi nii eesti kui ka vene keeles ja kogunud giidide juhtimisel,“ selgitas Kesklinna vanem Vladimir Svet.

KULTUUR

Kirjandustänav saab Koidula lugemisnurga



Septembris esitleti Kadriorus Kirjandustänav festivalil järgmisel aastal valmivat Koidula lugemisnurka.

Lydia Koidula tänav seostub paljudele mitte ainult ühe konkreetse eesti kirjanikuga, vaid ka seal toimuva kirjandusfestivaliga, mis on paari aastaga muutunud väga menukaks. Festivali toimumise päevaks saab tänavgi nimeks Kirjandustänav.

„Kuna sel tänaval paikneb väike haljasala, mille seni puudus oma eripära, siis otsustasime kujundada sinna ühe õdusa lugemisnurga. See tugedab ühelt poolt konkreetse koha identsust ja teisalt kuulub ka Kesklinna valitsuse suunda kujundada linnaosa rohealad omanäoliseks ja atraktiivseks,“ ütles linnaosavanem Vladimir Svet.

Idee rajada Koidula ja Faehlmanni tänav ristumiskoha kõrval asuvale haljasalale lugemisnurk küpses linnaosavalitsuse, Tallinna kirjanduskeskuse ja Kadrioru seltsi koostöös. Lugemisnurga eskiisi kavandasid Kesklinna valitsuse tellimisel arhitektid Jaan Tiidemann ja Jarmo Vaik. Lugemisnurk peab valmima järgmisel aastal.

Noor võib ande arendamiseks saada stipendiumi

Lastekaitse Liit pakub noortele võimalust saada stipendiumi oma ande arendamiseks.

Sooviavaldusi Lastekaitse Liidu fondi stipendiumikonkursile oodatakse 15. oktoobrini. Stipendium on personaalne ja see on ette nähtud:

- osalemiseks aineolümpiaadidel, konkurssidel või spordivõistlustel;
- huvi-, spordi- või keeltekooli (ringi) õppemaksu tasumiseks.

Taotluse ankeedi saab SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi kodulehelt. Ankeedile lisatakse trükitud taotluse põhjendus, vähemalt ühe soovijaja põhjendus ja tõend õppeasutusest, huvi- või spordikoolist, kus stipendiumi kasutatakse.

Stipendiume jagatakse kord aastas, novembrikuus, alates 2003. aastast eesmärgiga toetada last ja laiendada tema võimalusi oma ande edasiarendamiseks. Kandideerimisest lähemalt Lastekaitse Liidu kodulehel www.lastekaitseliit.ee.

ACE Logistics Estonia AS-i meeskonna ja klientide toetusel tuleb 2019. aasta stipendiumiteks jagamisele 10 000 eurot. Eraisikud ja firmad, kes soovivad samuti toetada noori andekaid õppureid, saavad teha annetusi Lastekaitse Liidu fondile (Swedbanki konto EE672200221001101347, saaja Eesti Rahvuskultuuri Fond ja selgitus „Lastekaitse Liidu Fond“).

Lastekaitse Liidu fond
andekatele noortele on taotluste
vastuvõtmiseks avatud



Kanuti aeda tuleb Dovlatovi mälestusmärk

Kirjanik Sergei Dovlatovile püstitatakse 80. sünniaastapäevaks 2021. aasta 3. septembril Kanuti aeda mälestusmärk.

Mälestusmärgi rajamiseks moodustatud ajutine komisjon pidas asukohana kõige sobivamaks Kanuti aeda mitmel põhjusel. Seal asub juba ühe vene kirjanduse suurkuju, Fjodor Dostojevski monument, kes oli ühtlasi Dovlatovi üks lemmikirjanikke. Lisaks kõnetab valitud asukoht nii Tallinna eesti ja vene kogukonda kui ka meie väliskülalisi. „Dovlatov oli maailmakodanik ja

Tallinn üks kolmest tähtsaimast linnast tema elus,“ selgitas komisjoni esimees, abilinnapea Vadim Belobrovstev.

Tema sõnul peab mälestusmärgi täpsem asukoht moodustama ajaloolise pargiala, Vene Kultuurikeskuse ja Dostojevski monumentiga harmoonilise terviku. Ideekonkurss mälestusmärgile on kavas välja kuulutada 2020. aasta varakevadel.

Uuema vene kirjanduse üks värvikamaid esindajaid Sergei Dovlatov elas aastatel 1972–1975 Tallinnas, kus tegi kaastööd siinsele venekeelsele ajalehe-

le Sovetskaja Estonija. KGB keelas tema esimese raamatu „Viis nurka“ avaldamise. Sellest hoolimata kujunes Dovlatov just Tallinnas professionaalseks kirjanikuks. 2014. aastal anti ühele New Yorgi tänavale Sergei Dovlatovi nimi ning 2016 avati Peterburis talle pühendatud monument. Tallinnas on toimunud juba viis korda Dovlatovi päevad. Kodanikualgatusena paigaldati kirjaniku kunagise elukohta Vabriku 41 kaks mälestustahvli.

Corelli Music alustab juubelihooaega

Kontserdiagentuuri Corelli Music 15. tegevusaasta märksõna on koostöö. Avakontsertidel on partner ooperistuudio Opera Veto, jõulumuusika festival „Kirikupühad Maarjamaal“ toimub koostöös Riias asuva varajase muusika keskuse ja Läti muusikutega, kes osalevad koos Corelli barokkorkestriga traditsioonilistel aastalõpukontsertidel.

Juubelihooaja avakontsert Tallinnas on 20. oktoobril Ungern-Sternbergi linnapalee Toompea muusikasalongis, kus tuuakse publiku ette Telemanni koomiline ooper „Pimpinone“. Solistid on sopran Heidi Laakso Soomest ja 2019. aasta muusikapreemia laureaat bariton Atlan Karp. Barokkansambel Corelli Consort ajastu pillidel esineb laiendatud koosseisus. Lavastab Auri Jürna Estoniast ja lauljate vokaalne juhendaja on peamiselt Roomas tegutsev Toomas Kaldaru.

Auri Jürna: „Telemanni „Pimpinone“ on klassikaline lugu kavalast ja ambitsioonikast alluvast ning heasoovlikust, aga kergeusklikust rikkurist. Nad saavad kokku võrdväärsete, kuid erinevate lootustega, ometi lõpetab üks õnneliku ja võiduka ning teine pettunu ja allaheitlikuna. Kumb võitis? Kumb tegi kummale liiga?“

Tule naudi endiste aegade stiili ja elegantsi suurepärase muusikute esituses!
Lisainfo: www.corelli.ee.



Heidi Laakso. Foto: Mikko Kaaresmaa

Selguvad uued anded

Esmakordne konkurss-festival Annetekoda 2019 on jõudmas lõpule – finaali on 11. oktoobril kell 18 Eesti muusika- ja teatriakadeemia uues suures saalis (Tatari 13).

Konkursi eelvoorud toimuvad 19. juulist 24. augustini üle Eesti. Oma ande võis proovile panna igaüks alast ja vanusest sõltumata. Osalema tuli ligikaudu sada andekat inimest, kelle seast žürii valis finaalesitlusele 20 säravat talenti.

Finaalesitus-kontserdil esinejate seas on trummar, õhuakrobaat, võimlejad, kõhutantsija, peastarvutaja, flöödimängija, püstjalakoomik, lauljad, luuletajad jt. Kõige noorem finalist on 7- ja vanim 65-aastane. Igaüks saab end esitleda kolme minuti jooksul. Žüriid juhib Annetekoda 2019 patroon Anne Veski. Viis parimat andeesitlust saavad rahalise auhinna, millest esimene preemia on 1200 eurot. Samuti on sponsorid pannud välja eripreemiad.

Annetekoda korraldab Eesti Kultuuri Koda koos Muusikute fondiga PLMF ja mitme kultuuriasutusega. Finaalesitlusele saab pileti soetada Piletilevist.

Haljastus kaunistab Reidi teed

Reidi tee ehitamise algusest (23. juuli 2018) on möödas veidi üle aasta ja rajatis saamas lõplikku väljanägemist. Tulemus on meeldiv ja lükkab ümber aruteludel esitatud hirmud.

Ajalehtedes avaldatu meenutuseks esitan mõne tsitaadi. „Ajaloalise puhkemaastiku asemel, mis keskendub naudingutele ja lõõgastumisele, on meil Russalka lähiumbruses varsti teemaastik, mis keskendub kiirusele ja kiirustamisele.” (EPL 22.04.2016). „Pärast Reidi tee praegusel kujul valmis ehitamist ei saa Tallinn reklaamida end enam hea elukeskkonnana, vaid torkaks naaberpealinnade seas silma autokeskse, inimesi mitte arvestava linnana.” (PM 18.10.2016). „Kogu Reidi tee planeerimisviis kordab vigu, mida teised linnad on asunud kalli hinnaga parandama, näiteks ehitades jõgesid ääristavaid kiirteid ümber parkideks.” (ÄP 11.04.2017)

Müüdid ja tegelikkus

Kahe aasta taguse laulupeo järgsel hommikul (3.07.2017) olid mere ääres puudel linnid ja mitmes kohas, sh papilite alleel laternapostidele kleebitud järgmise tekstiga lehed: „JÄRGMISEL LAULUPEOL SINA SELLEL ALLEEL ENAM EI JALUTA! PUUD LANGETA-TAKSE, ASEMELE TULEB REIDI MARGISTRAAL ...” Mõne päeva möödudes



lisandusid asfaldile kirjad „REIDI TEE LANGETAB SIIN 97 PUUD”.

Nüüdseks on juba järgmine lalupidu möödunud, aga papilite alleel ei ole Reidi tee ehitamiseks langetatud ühtegi puud. Inimesed jalutavad seal ja sõidavad jalgrattaga. Siiski avaldas Õhtuleht (15.07.2019) üllatava info, et Reidi tee ehituse tõttu väljastati raieluba 845 puule, mis olid erinevas tervislikus seisundis. Arv tundus

fantastiliselt suur. Selgitamisel tuligi välja, et arvestati ka võsaga ja samuti loeti kokku enne ehituslepingu sõlmimist mahavõetud puud.

Koos maastikuarhitektidega valminud Reidi tee projektlahenduse kohaselt on ehitusalale ette nähtud kõrghaljastus, põõsad, väikevormid. Ala on liigendatud ning promenaad kujundatud kui ribapark. Russalka ümbrus ja mererand jätab meeldiva

mulje. Peale sõidu- ja rattateede on rajatud juba promenaad ja mitmekesine haljastus. Muruga kaetud ala ulatub projektis 40 000 ruutmeetri, ette on nähtud istutada 1200 puud (9 nimetust), üle 63 000 põõsa (12 nimetust) ning ligi 87 000 püsikut ja pinnakattetaime (13 nimetust), säilib liivarand.

Suur osa projektijärgsest haljastusest on nüüdseks tehtud. Spordiplat-

sidele on rajatud tugevdatud muru, mille puhul on kasutatud murukärge. Põõsaste ja istikute vaheline ala on kaetud lehtpuuhakkkega, mis aitab hoida kasvuks vajalikku niiskust ja vähendab umbrohu levikut. Liiv-vareskaera ja päideroo istikute vahele on pandud kivimulda.

Puud toodi kohale suurte mätsatega ja hoiti algul mitmes kohas teetrassi ääres. Esimesed puud istutati Petrooleumi ja Pikksilma tänava vahelises lõigus pika reana tänava aprilli keskpaigas. Esimestele on nüüdseks lisandunud teeala erinevates kohtades palju puud, varustatuna kottidega, millest kastmisvesi jõuab pikkamööda puu juurteni. See hoidis ära puude juurdumisaegse kuivamise.

Kokkuvõttes loob Reidi tee projekti elluviimine räämas mereäärsest meeldiva haljastusega ajaveetmiskoha. Seda kinnitab juba praegu paljude inimeste tung veel pooleli olevale ehitusalale.

Väino Rajangu

Reidi tee piirkonna elanik

Vanalinn – Tallinna visiitkaart ja tuluallikas

Linnaosakogu istungil 10. septembril tegi abilinnapea Aivar Riisalu kokkuvõtte Tallinna kui turismilinnasuvehooajast.

Ei ole üllatav, et rääkides turistidest Tallinnas, keerleb jutt enamasti vanalinna ümber. Lühidalt kokku võttes nentis Riisalu, et vanalinn on meie tohtu ressurss. Ühelt poolt on see Tallinna (sageli ka terve Eesti) maine kujundaja, visiitkaart. Vanalinn kuulub kindlalt turismimarsruuti ning mõjutab külalise arvamust meie linnast ja tagasituleku soovi. Teisalt toob turistide vool rahalist tulu – mitte

ainult Tallinnale, vaid kogu Eestile ja ettevõtlusele.

Aastas keskmiselt külastab meie linna 4,6 miljonit turisti. Nende arvu võib suuresti mõjutada ka üks sündmus või detail, kindlasti näiteks tänavusuvine laulu- ja tantsupidu. Riisalu toodud näite kohaselt suurendas Taani lipu 800. aastapäeva tähistamine sel suvel 152% võrra taanlastest turistide arvukust Tallinnas! Samas ei olnud tänavu nii palju kui mullu märgata Reidi tee ehituse mõju.

Kõrghooajal saabub Tallinna tuhandeid ristolusturiste päevas, ja en-

nekõike liiguvad nad vanalinnas. Riisalu on seda meelt, et vanalinna taristu ja kohalike elanike taluvuse piir on maksimaalselt 10 000 turisti päeva kohta. Sel suvel saavutati või ületati see piir kahel päeval, mullu aga märksa sagedamini.

Märksa oodatamad ristolusturistidest, kes peatuvad Tallinnas keskmiselt vaid 4,5 tundi, on mitmeks päevaks saabujad – nemad tarbivad ju rohkem teenuseid ja jätvad siia rohkem raha. Tallinnas ööbinud turistide arv sel hooajal näitas Riisalu sõnul kasvutrendi. Küsitluste koha-

selt on inimesed hinnanud Tallinna turvalisust, puhtust, teeninduse kvaliteeti. Vaid 2% küsitluteest tõi esile mõned puudused ja need olid seotud peamiselt velotaksonduse või majutuskohaga, mis ei vastanud ootustele.

Riisalu veendumuse kohaselt tuleks turismimaksu teema lõpuni vaielda ja maks ka kehtestada, sest sedakaudu tekib lisavahendeid turismitaristu arendamiseks, sh vanalinna hoidmiseks. Kohalikele elanikele oleks selline maks seega kasulik – nemad ei pea midagi juurde maksma, küll aga võivad elukeskkonna kvaliteedis.

Lõpetuseks rõhutas Riisalu, et linnavalitsuse tööplaanis on kavandatud projektid, mille teostamine suurendab meie linna kujuteldavat väärtust mitte ainult turismiturul, vaid ka siinsetele elanikele. Need puudutavad muu hulgas näiteks mereääre ja linnahalli kordategemist, aga samuti kõrgetasemeliste kultuuri- ja spordisündmuste korraldamist, mis ka nn hooajavälisel ajal rahvast kokku toovad.

ÖKOSAARED – Aegna ja Vasikkasaari

Ülejäämisel suvel ootab Aegna-le puhkama saabujaid ees uuenenud ja loodust säästev turismikeskkond.

Euroopa Liidu INTERREG Kesk-Läänemere programmi rahastuse toel arendatakse Helsingi-Tallinna kaksikliinna alal kaks saart nutika loodusturismi sihtkohtadeks. Need on Vasikkasaari ja Aegna. Projekt kannab nime „Ökosaared – Urban Eco Islands” ja kestab kuni 31. märtsini 2021. Projekti kogueelarve on üle miljoni euro, millest Tallinna osa küünib 215 020 euron. Linna omafinantseering moodustab sellest summast 15% ehk kolme aasta jooksul veidi üle 32 000 euro, välistoetus on üle 182 000 euro.

Põhieesmärk on arendada kaks saart populaarseteks säästva loodusturismi sihtkohtadeks. See tuleb saavutada arukate lahen-

duste abil ja isegi turistide arvu kasvu juures keskkonnale kahju tekitamata. Seetõttu räägitaksegi ökoloogiliselt kestlikest saartest ehk ökosaartest.

Mõlemal saarel rakendatakse uusi marsruute ja teenuseid, pakutakse uut harivat teavet ja võimalusi turistidele. Aegnale ehitatakse jäätmekäitluspunkt ja parandatakse külastajatele vajalikku taristut (viidad, infotahvlid), vajadusel rajatakse hapra looduse kaitseks laudtee. Marsruutide kujundamisel arvestatakse ka Aegna loodusmaja võimalusi.

Linnavolikogu otsusega määrati Tallinna-poolseks projekti hoidjaks Kesklinna valitsus. Projekti juhtpartner on Helsingi linna keskkonnaamet ning osalevad veel Stockholmis keskkonnainstituudi Tallinna keskus ja Forum Virum Helsinki.

Foto: Hugo Uduasaare



Kaubamaja 3 on parkimise murelaps

Mupo suur murelaps on kaubamaja kõrval asuv ala aadressiga Kaubamaja 3, kus hoolimata teemärgistusest alalõpmata pargitakse.

Ala on küll parkimist keelava teekattemärgistusega kaetud, kuid see ei sega paljusid sõiduki-juhte.

13. septembril korraldas mupo patrull eksperimendi: tegi kõnealuse osa sõiduteest tühjaks ja sõitis seejärel kolm korda ümber kaubamaja. Esimese ringi järel oli samas kohas pargitud viis, teisel korral üheksa ja viimasel korral kuus sõidukit. Seda vaid paari-kolme minuti jooksul! Mupo tuletab meelde lihtsa liiklusreegli: **KAHESUUNALISE SÕIDUTE KESKEL EI TOHI PARKIDA!**



LINNAELU

Eluasemeriskid tuleks sügisel maandada

Sügisel üürikorteriturg elavneb, küttekolletele pööratakse suuremat tähelepanu ja suvilad jäetakse talveks üksi.

Kõik valdkonnad toovad kaasa erinevaid riske, aga ka võimalusi nende maandamiseks. Kuidas on nende teemade puhul kindlustusega?

Puudulik küttekollete hooldamine

Tuleohutusseaduse kohaselt tuleks eramaja korstnaid puhastada igal aastal, kuid vähemalt korra viie aasta jooksul peaks seda tegema kutsetunnistusega korstnapühkija. Korstnate puhastamiseks tasub korstnapühkija ühiselt tellida ja sel juhul esitab korstnapühkija dokumendi ühistule. Kui tulekahju tekkis hooldamata küttekolde või korstnas oleva tahma pärast, mistõttu suurem osa kindlustatud kodust hävis, siis võib kindlustuselt hüvitist vähendada või maksimisest üldse keelduda.

Üürikorterite kõrghoogaeg

Tavaline on, et korteri kindlustamine on justkui omaniku vastutus ja üürnikud sellele ei mõtle. Üürikorterisse kolides peaks uurima, kas ja mil määral on korter kindlustatud ning kas see ka üürniku huve kaitseb.

Kindlustatud võiks olla kogu üürikorter, et kõigiks oo-

tamatusteks valmis olla. Kodu-kindlustus hõlmab ka kodust vara ja sinna juurde kuuluvat panipaika või keldrit. Seega kui üürnik kolib möbleerimata üüripinnale või kui tal on seal võimalus isiklikku vara hoida, näiteks lapsevankrit või jalgratast, siis tasuks üürnikul kindlasti mõelda koduse vara kindlustamisele. Sellisel juhul oleks kindlustatud üürniku vara, mille ta üürikorterisse kaasa on võtnud.

Üksi jäänud suvilad

Suvila, kus viibitakse vaid neliviis kuud aastas, klassifitseerub mittealaliseks elukohaks. Suvikodu oleks mõistlik kindlustada aasta ringi, sest riskid eksisteerivad nii hooajavälisel ajal kui ka aktiivsemal perioodil. Tihti aga asuvad majad suvilarajoonides, kus inimasustus on sügisel ja talvel hõre ning seetõttu ka riskid suuremad.

Suvila kindlustusmakse kujunemisel mängivad rolli paljud asjaolud peale selle, kas tegemist on alalise või mittealalise elukohaga. Suvila kindlustamisel on oluline hoone korrasolek – väga vanu, poolenisti lagunenud ja renoveerimata hooneid ei pruugi kindlustuseltsid kindlustada. Üldjuhul vajab täpsustamist ka kütte- ja elektrisüsteemi, torustiku ja katuse korrasolek.

Tallinn keelas ühekordsed plastnõud

Alates oktoobrist on Tallinnas toimuvatel avalikel üritustel keelatud toitu ja jooki serveerida plasti sisaldavates ühekorrannõudes ja kasutada plastist söögiriistu.

„Avalikel üritustel võib tagatisraha eest kasutusse anda korduskasutatavaid topse ja muid nõusid,” ütles abilinnapea Kalle Klandorf. Plasti asemel on aga võimalik kasutada näiteks papist, puidust, bambusest, palmilehtedest, suhkruroost või muust kompostitavast materjalist valmistatud ühekorrannõusid.

Lubatud on kasutada ka biolagunevast plastist nõusid ja söögiriistu, mis on komposteeritavad. Ühtlasi on avaliku ürituse korraldaja kohustatud tagama, et liigiti kogutakse vähemalt segaolmejäätmeid, biolagunevaid ja pakendijäätmeid. Jäätmemahutile peab olema selgelt ja arusaadavalt märgitud kogutavate jäätmete liik.

Pandimärgisega pudelite ja purkide kasutamist avalikul üritusel ei reguleerita.

Raepress

PLANEERINGUTEST

Tartu mnt 49 kinnistule hoonepüstitamise projekteerimistingimuste avalik menetlus.

Tallinna Keslinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustasid ajavahemikul 30.08–12.09.2019 Roosikrantsi tn 8 krundil oleva hoovihoone ümberehitamise ja laiendamise aluseks oleva detailplaneeringu lahenduses määratud tingimuste täpsusta-

mise projekteerimistingimuste eelnõu. Avaliku väljapaneku kestel laekus kohalikule omavalitsusele 5 kirjalikku ettepanekut ja vastuväidet sisaldavat pöördumist.

Avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav avalik arutelu toimub 29.10.2019 algusega kell 15 Tallinna Keslinna Valitsuse saalis (Nunne 18). Info telefonil 645 7264.

Vanalinn sai ühtse valgustuse

580 uut leedvalgustit tõstavad pimedusest esile 41 vanalinna ehitist.

Abilinnapea Kalle Klandorfi sõnul erineb uus valgus oluliselt vanast: „Enam ei valgustata torne ja hooneid kaugelt võimsa prožektoriga, vaid kasutatakse oluliselt väiksema võimsusega valgusteid. Uus valgustus on mahedalt sametine, mis toob välja valgustatava objekti nüansid, luues keskaegse ja saladusliku üldpildi.”

Uue valgustuse said näiteks Toompea loss koos nõlvaga, Paks Margareeta, Pika jala värav ja selle ümbrus, Nunnatorni vaatesild ja Tornide väljak. Lisaks valgustatakse linnamüüri sisekülg Laboratooriumi tänaval Bremeni ja Hellemanni torni vahel ning Assauwe torni juures.

Vanalinna müüride, müüritornide jt ajalooliste paikade ühtse valgustuse saamiseks korraldas linn konkursi, mille võitis Soome firma Lighting Design Collective OY. Valgustuse paigaldas Merko Infra. Leedvalgustid on seni kasutatutest oluliselt säästlikumad.



PROTO – unikaalne koguperekeskus

19. oktoobril avab Noblessneri sadamalinnakus ukseid kogu Euroopas unikaalne koguperekeskus PROTO. Maagiliste leiutiste maailm toob külastajate ette kümned uudsetel virtuaalreaalsuse tehnoloogiatel põhinevad atraktsioonid ja maailma muutnud leiutised.

„PROTO on paik, kus kohtuvad minevik ja tulevik, eesmärgiga kasvatada külastajate huvi tehnoloogia ja leiutamise vastu. Väljapanekuga loome salapärase tehase, kus saab katsetada erilisi leiutisi ja uudne virtuaalreaalsus pakub selleks ideaalse võimaluse,” tutvustas väljapanekut ekspositsiooni projektijuht Ott Roots.

Avastustehas viib ajas tagasi 19. sajandi lõppu. Virtuaalreaalsuse elamused annavad võimaluse proovida maailma esimese auto ja veduri juhtimist, jalutuskäiku maailma südamesse või näiteks

kuumaõhupalliga lendamist. Käed-külge eksponaatide abil saab ise katseid teha ning mõista füüsikalisi nähtusi mänguliselt ja hoopis uue nurga alt. Seega aitavad PROTO-s olevad modernsed tehnoloogilised lahendused tervel perel õppida ajalooliselt oluliste leiutiste kohta. Järgmisel aastal lisanduvad haridusprogrammid koolirühmadele.

PROTO paiknemine ajaloolises Noblessneri sadamalinnaku valukojas on ajaloolises mõttes väärtus omaette: aastatel 1913–1917 ehitati seal kokku 12 moodsat allveelaeva. Kunagise tehase ruumides toimuvad oktoobrist ka ekskursioonid.

PROTO avastustehas asub aadressil Peetri 10, lisainfo leiab veebilehelt prototehas.ee.



Foto: Martin Dremljuga

Ravimijäägid ohustavad keskkonda

Tervelt 89% pinnaveeproovidest sisaldas nii diabeediravimit Metformin kui ka valuvaigistina tuntud Diklofenaki.

Eesti Vee-ettevõtete Liit (EVEL) tegi vahekokkuvõtte Läänemere riikide CWPharma projektist seminariga „Ravimijäägid ja järelpuhastus”. Suurem osa ravimijääke jõuab keskkonda pärast nende kasutamist ravimina. Paljud toimeained läbivad organismi muutu-matult kujul või hoopis muutuvad uuteks veelgi suurema keskkon-naohuga ühenditeks. Organismi läbinud ravimid jõuavad inimeste puhul reoveepuhastite kaudu veekeskonda ja reoveesetesse. Pinnasesse juhitud ravimijäägid võivad seal püsida kümneid aastaid.

Seminaril tutvustatud järelpuhastuse tehnoloogiad – osoonimine ja aktiivsöe kasutus – annavad ravimijääkide ja ka teiste saasteainete eemaldamisel häid tulemusi. Teistes Läänemere riikides on neid tehnoloogiasid juba rakendatud, laialdasemat kasutust pi-

durdab maksumus.

Projektis analüüsiti kokku 63 erinevat ravimijääki. Esmased tulemused on üllatavad. Koguliselt kasutatakse Eestis kõige enam diabeediravimit Metformin – ligikaudu 25 tonni aastas. Seda leiti 89% pinnavee proovidest. Sama suur leidude tase oli valuvaigisti ja põletikuravimina tuntud Diklofenakil, kuid aastane kasutuskogus on kordades väiksem – ligikaudu 1500 kg. Kõige suurem esinemis-sagedus veeproovides oli valuvaigistil Tramadol, mis sisaldas 98% proovidest, kuid kogus on 600 kg aastas. Tuntud põletiku- ja valuvastaseid ravimeid Ibuprofeen ja Paracetamol kasutatakse Eestis kokku ligi 60 tonni aastas. Ibuprofeeni ohtlikkus veekeskonnale on tuhat korda suurem kui Paracetamoli.

Rootsis on arstidele ja apteekidele jagatud juhendid, mis aitavad samade sümptomite korral valida keskkonnale vähem mõju omava ravimi. Tasub mõelda, milliseid soovitusi võiksid Eesti arstid anda patsientidele, et vähendada ravimite mõju keskkonnale.

TEATED

KODULINNA MAJA ANNAB TEADA

Ilmselt hakkavad sügised aiatoöd lõpupoole saama ja võime ilma suurema südamevaluta anda asjalikele ajaloost, eluväärtustest ja kultuuriloost huvitavatele inimestele teada: pühapäevased „Väärtuse“ sarja tutvumiskäigud hakkavad nüüd jälle sagedamini toimuma.

Kadrioru pargi püsililled ja Paksu Margareeta uus ümbertegemine meremuuseumiks ning kunstnikepere maja vaatamine Nõmmel on juba toimunud. Kes valis neil päevadel pohlak, jõhvika ja puravikud, pole tarvis kurvastada – palju huvitavat on veel ees.

13. oktoobril aitab Artur Ümar tuttavaks ja aru saada Noblessnerist.

20. oktoobril tutvustab Tiit Terik linnavolikogu maja ja tööd.

27. oktoobril seletab Henry Kuningas üksipulgi lahti selle ala, mis jääb Wismari tänava ja Falgi tee vahele.

3. novembril pajatab Peeter Pihlak huvitavaid lugusid laulupidudest, lauluväljakust, laulukaarest. Ehk saame kõike seda vaadata ka ülevalt tulerõngast.

Meeldetuletuseks: kõikidele „Väärtuse“ sarja käikudele tuleb eelregistreerida Kodulinna maja valvelauas (Gümnaasiumi 3, telefon 644 9867).

Oktoobrikuus saab Nunnatorni kaudu minna linnamüürile ja sealtkaudu veel Sauna- ja Kuldjala tornigi ronima igal päeval (v.a neljapäev) kell 11–17. Novembrist alates kuni märtsini lähevad selleks vajalikud ajad tublisti lühemaks.

Kodulinna majas on võimalik korraga välja panna neli näitust. Üks neist on üleval pidevalt ja see tutvustab kunstiakadeemia restaureerimist

õppivate tudengite tööd väga halvas seisukorras olnud Sirje Maris Horma maalide korrastamisel. Kivisaali paneme taas tema akvarellide ja joonistuste müüginäituse. Tuletame meelde: müügitulu kogume Eesti Rahvuskultuuri Fondi juures olevasse allfondi „Mälestus“ selleks, et anda välja stipendium restaureerimist õppivale noorele. Loodame, et leidub inimesi, kes tahaksid sellesse fondi panustada ja lisaks veel enesele toreda pildi koju viia. Meil on ju neid inimesi küll, kes lahke meelega näiteks kassi katkise jala tervendamisse panustavad, miks siis mitte loota, et noore inimese õppimisvõimalustesse panustamine vähem väärt on.

Paneme kuuks ajaks jälle välja meie kullafondi ühe osa – Edgar Valteri tehtud 13 pilti.

Aga Kuldjala torni alumisel korrusel toimub midagi üsna põnevat. Alates 14. oktoobrist on seal näitus „Hundid ja Lambad“. Näitusega tehakse kummardus eesti rahvusloomale hundile ja eesti põlisele lambale – Kihnu maalambale. Esitatakse läti kunstniku Ilze Ceļmillere „hundi-graafikat“ ning eesti käsitöömeistrite Katti Muru ja Liina Veskimägi-Ilviste Kihnu maalamba villast vilditud töid.

Kodulinna maja on oktoobrikuus esmaspäeval, teisipäeval, kolmapäeval ja reedel lahti kell 11–18, laupäeval ja pühapäeval kell 11–17. Ja veel: meil saab mängida lauatennist ja koroonat, esmaspäeviti kell 16–18 on jälle kohal meister Külli Viil ja õpetab kaltsuvaipade kudumist. Novembris jätkuvad ka teised õppetoad.

Kohtumiseni!

Tiina Mägi

Kodulinna maja nimel



KESKLINNA SOTSIAALKESKUSE NOVEMBRIKUU ÜRITUSED

E, 4. november kl 15
KÜLLA TULEB SOTSIAALMINISTER TANEL KIIK

Osavõtust soovijatel palume registreerida infolauas või tel 646 6123.

E, 11. november kl 14
SÜGISKONTSERT

Esineb Kristiine sotsiaalkeskuse tantsurühm **Kristiine**, juhendaja **Elena Kalbus**. Muusikat vahelaladeks teeb **Neeme Otstavel**.

E, 18. november kl 14
MATKAMULJED PUTORANA MÄGISMAALT
Matkast jutustab ja näitab slide **Jaan Kiviall**.

N, 21. november kl 15
TANTSUPÄRASTLÖUNA

Tantsuks mängib orkester **Liivabänd**, juhatab **Aare Pehka**.

E, 25. november kl 14
SÕPRUSKOHTUMINE KADRIPÄEVAL

Külas on kadrid **Liivalaia** naisansamblist ja **Kehra** naisansamblist **Mariann**, juhendaja **Reet Männik**.

AVATUD TIIU KIRSIPUU FOTODE NÄITUS „MINU VARANASI VÄRVID“

Kepikönd igal kolmapäeval kell 11.
Kepid kohapeal. Kogunemine sotsiaalkeskuse juures.

Kolmapäeviti kell 13–15 Kesklinna Pensionäride Ühenduse esinaine pr M. Sume vastuvõtt.

Igal neljapäeval kell 11–14 meditsiiniline nõustamine ja vererõhu mõõtmine.

21.11 kell 10–11.30 kolesterooli ja veresuhkru mõõtmine. Tasuta. Palume eelregistreerida valvelauas või tel 646 6123.

Juriidiline nõustamine, jurist Kristel Tina. Tasuta. Vajalik eelregistreerimine infolauas või tel 646 6123.

Iga kuu teisel ja neljandal esmaspäeval kell 14.30 **Soomepoiste Leskede Klubi koosviibimine**. Tegutsed ringid, kursused ja ansamblid. Tööd jätkab ja uusi hoolealuseid ootab eakate päevahoid.

AVATUD E-R 9–17
Liivalaia 32 (sissepääs sisehoovist)
INFO: 646 6123
e-post: info@kesotskeskus.ee
KODULEHEKÜLG: www.kesotskeskus.ee
JUUKSUR, MANIKÜÜR ja PEDIKÜÜR:
tel 645 9029

EAKATE PÄEVAHOID
E-R 7–18
Raua 1
INFO: 5345 5026

OKTOOBER / NOVEMBER

HOPNERI MAJAS

• N, 17. oktoober kell 17.30
LOENGUSARI – Jüri Kuuskemaa „Tallinna pühakojad“
– Jumalaema Sündimise (Kaasani pühakuju) kirik
N, 21. november kell 17.30 – Tallinna Adventkirik
N, 19. detsember kell 17.30 – Tallinna Püha Siimeoni ja Naisprohvet Hanna kirik
Loengu hind 15€ (hind sisaldab loengut ja pääsu kirikusse), pääsmed müügil www.fienta.com/hopnerimaja või registreeri salme@hopnerimaja.eu või tel 6455 321

• N, 17. oktoober kell 18–21
L, 19. oktoober kell 15–18
AJASTUMEIGI KOOLITUS – 1920-30ndad
Juhendaja Evelyn Nurmsalu. Koolituse hind 45€, pääsmed müügil www.fienta.com/hopnerimaja või registreeri info@hopnerimaja.eu või tel 6455 321

• K, 23. oktoober kell 18.00–19.30
K, 06. november kell 18.00–19.30
LOENGUSARI – TAIMETARKUS
Lektor Maret Makko. Loengusarja hind 60€, pääsmed müügil www.fienta.com/hopnerimaja või registreeri heleri@hopnerimaja.eu või tel 6410 022

• K, 23. oktoober kell 20
K, 06. november kell 20
TANTSUKLUBI
Tantsitakse eelkõige eesti tantsu ja alati pillimehe ehk elava muusika saatel. Hopneri Maja Diele saalis. NB! Sisepääs Vanaturu kael 3.

• P, 27. oktoober kell 11 – 14
MANDALAHOMMIK
Sissejuhatav loeng mandalate traditsioonist Tiibetis, Jaapanis ja mujal. Juhendaja Mari-Liis Laanemaa. Osalustasu 25€ (sisaldab kõiki materjale), pääsmed müügil www.fienta.com/hopnerimaja

• P, 27. oktoober kell 17
KONTSERT – MARIA VERETENINA
St Petersburg State Capella ensemble VIVA MUSE
Piletid müügil www.piletitevi.ee

• T, 29. oktoober kell 18
T, 12. november kell 18
VANADE TANTSUDE KLUBI
Õpitakse või meenutatakse 15., 16., 17. ja 18. sajandist pärit peamiselt seltskonnatantsu, sekka ka mõned õukonnatantsu. Hopneri Maja Diele saalis. NB! Sisepääs Vanaturu kael 3. Sisestumistasu 7 €
Registreerimine info@hopnerimaja.eu või 6455 321

• N, 07. november kell 18
NÄITUS-KONTSERT – ARTKOOR
Tasuta!

• Teisipäeviti ja neljapäeviti kell 18 – 20
Hopneri Maja Naiskoor kutsub laulma!
Oma kolmandat hooaega alustav naiskoor ootab uusi lauljaid. Eelnev koorikogemus ja nooditundmine ei ole kohustuslikud. Dirigent Elviira Maasalu. Osalustasu 35€ kuus
[Lisainfo elviiram3@gmail.com](mailto:Lisainfo%20elviiram3@gmail.com) või tel 561 52424

SEENIORIDE ÜLIKOOL eestikeelsed loengud

• K, 16. oktoober kell 12 – ÜHISKONNATEADUS
„Kinnisvaraala infotund“. Kate Kivi, Carol Kõrts ja Henry Sell Marmel Kinnisvarast

• K, 23. oktoober kell 12 – ASTROLOOGIA
„Inimese unikaalne olemus, vaba tahe ja oma koht otsingud avatud maailmas. Astroloogia teotuv vaade elule“. Anu Kallavus, astroloog

• K, 30. oktoober kell 12 – AJALUGU JA KULTUUR
„Kostüüm kui ajastu peegelpilt“. Kai Saar, moeajaloolane

• K, 06. november kell 12 – AJALUGU
„Prantsusmaa kuningas Louis IX, Püha kabel ja Notre-Dame'i katedraal Pariisis“. Heiki Haljasorg, kultuuriajaloolane

• K, 13. november kell 12 – AJALUGU JA KULTUUR
„Kostüüm kui ajastu peegelpilt, tagasivaade moeajalukku“. Kai Saar, moeajaloolane

NÄITUSED
03.06–31.10.2019 – Valev Sein (maalid)

FADA WONDERLAND Hopneri Hoovimajas

• Neljapäeviti kell 15–16
Muinasjutulised loovringid koolilastele
Juhendaja: Fada ja külalised

• Neljapäeviti kell 17–20
Loovõhtud täiskasvanutele. Hubased õhtupoolikud ja vestlusringid. Iga kord luuakse ja valmistatakse midagi uut.
Juhendaja: Fada ja külalised

• P, 20. oktoober kell 11–14
Indiaani unenäopüüdjate meisterdamise töötuba
Juhendaja: Siiri Kuusmann

• L, 26. oktoober kell 11–14
Perehommik. Minimosaiik – piltide ja ehete valmistamine
Juhendaja: Fada Wonderland

• P, 27. oktoober kell 11–17
Keraamilise mosaiigi loomise õpituba
Juhendaja: Fada Wonderland

• P, 03. november kell 11–20
Mandala maalimine. Juhendaja Fada Wonderland
Rohkem infot ürituste kohta:
www.fada.ee, art@fada.ee, tel 5887 0530

Raekoja plats 18 • 10146 Tallinn • Tel 645 5321 • 645 7220 • info@hopnerimaja.eu • www.hopnerimaja.eu

Palju õnne!

101
Marta Aunapuu

97
Raissa Külaots
Johannes Velks

96
Salme Tsõganov
Aino Ant
Anastasia Belyaeva

95
Jekaterina Salmaš
Victor Aparin

94
Veera Rajevskaja
Erich Roosmaa
Arno Äkke

93
Vera Shmerlina
Antonina Kuznetsova
Valli Markus
Etkar Kanits
Eha Prikk

92
Aino Koit
Ivan Smelov

91
Lija Palis
Heljo Parre
Heino Adams
Magiya Veklicheva
Niina Murnikova
Nikolai Koval
Gunnar Kilter

90
Aino Nemirovitš-Dantšenko
Heino Ross
Viktor Vassilenko
Viima Siimre
Niina Komolova
Virve Salum
Juhan Kiris

85
Feliks Kirst
Gerasym Ivanyshyn
Milvi Oper

Maire Uibopuu
Taimi Velström
Elvine Harusoo
Taimi-Reet Tuulik
Linda Luntsi
Ludmilla Lattik
Frands Erik Haugstrup
Pedersen

80
Elle Värnik
Luiza Kolobova
Tatjana Sarvenko
Viljar Kasemaa
Vello Johanson
Vaike Särak
Helve Kesa
Vambola Sarv
Esta Kirst
Gennadi Nikulin
Vello Sillat
Eugen Juga
Valentina Kalašnikova

*Kui te ei soovi oma sünnipäeva avaldamist Kesklinna Sõnumites, siis palume sellest kirjalikult teatada aadressil Kesklinna Sõnumid, Nunne 18, Tallinn 15058 või e-kirjaga kesklinnasonumid@tallinnlv.ee

Õpetaja Selirand tähistas 101. sünnipäeva

Kesklinna elanik Alide Hermine Selirand sai 28. septembril 101-aastaseks.

Auväärses eas sünnipäevalast käis õnnitlemas Kesklinna vanem Vladimir Svet. „See on erakordne võimalus suruda kätt Eesti Vabariigi eakaaslasel ja näha, et Tallinna keskklinnas elab nii kõrges eas ja nii vitaalseid inimesi,“ ütles linnaosavanem.

1918. aastal sündinud Alide Hermine Selirand on oma töises elus olnud üksnes keeleõpetaja, seda peale Tallinna ka paaris maa-asulas. Väärtustades kogu elu head haridust, meeldib talle siiani sisustada oma päevi lugemisega – ja seda tänini prillideta.

Keskklinnas elab praegu seitse üle saja-aastast inimest, kellest kuus on õrnemast soost.

Foto: Albert Truuväärts / Pealinn



Kesklinna hariduskvartalis idaneb edu

Moodsa õppimise festivalil „iduEDU“ tutvustatakse tavatuud õpiviise.

Eesti Vabariigi juubeliaastal sai teoks esimene moodsa õppimise festival „iduEDU“, kus õpetajatele, õpilastele ja lapsevanematele kingiti 100 moodsa õppimise töötuba. Sügisvaheaja reedel, 25. oktoobril kell 11–16 on kõik huvilised taas oodatud keskklinna hariduskvartalis, et saada osa „iduEDU“ festivalist. See on Tallinna haridusametuse koos õppimise päev. Kuid oodatud on ka uudistajad kaugemalt, et head kogemused leviks üle Eesti.

Keskklinna hariduskvartalis – reaalkoolis, inglise kolledžis, Keskklinna põhikoolis, keskraamatukogus ja nendevahelisel õuealal – pakutakse rikkalikult valikut töötubasid. Päeva esimene pool on sisustatud eeskätt haridusametuse juhtidele ja õpetajatele mõeldes, teisel poolel on teretulnud ka õpilased ja lapsevanemad.

Töötube korraldavad Tallinna koolid ja lasteaiad, kellel on jagada häid ideid huvitavaks õppimiseks, samuti eKool, HITSA ja Startup Estonia. Oma panuse annavad õpilasfirmad, kes tutvustavad tehtut ja innustavad olema ettevõtlik.

Keskraamatukogus keskendutakse täiskasvanuharidusele ja elukestvõle õppimisele. Festivali näitusealal tutvustavad firmad uuenduslikke ja seni tavatuud võimalusi, mida õpetamisel-õppimisel võiks kasutada.

Õpetajad saavad inspiratsiooni näiteks Kullatera lasteaia töötubadest „Tere tulemast Coding Express pardale!“ ja „STEAM vahendid lasteaias“ ning Pae gümnaasiumi töötoast „Loodusteaduste laborid ja nutikad sensorid“. SA Hariduskiirendi jagab nippe 21. sajandi oskuste kiiremaks omandamiseks, fookuses on seekord ettevõtlikusõpe. Õpilasi, lapsi ja miks mitte ka vanemaid köidavad kindlasti põgenemismäng koolitunnis (inglise kolledž), tutvumine droonidega ja lennuharjutused (21. kool) ning PlayBoxi juhendatud mäng Lego ja Duplo klotsidega.

See on vaid väike loetelu pakutavatest teemadest. Kogu festivali programm ja ajakava on iduedu.ee veebilehel ja Facebookis, kus saab end osalejaks registreerida.



LOENGUSARI

Ravimtaimed – märkamatud kaaslased

Kuidas saavad rasketel hetkedel meid aidata ravimtaimed – meie märkamatud kaaslased? Sellest räägime loengusarjas „Taimetark“.

Apteeker-taimetark Maret Makko loengud Hopneri majas:

9. oktoober • kell 18.00–19.30
Inimese ja looduse tasakaal.
Kes on inimene ja kes on taimed?

23. oktoober • kell 18.00–19.30
Taimedega suhtlemine, reaalsus või muinasjutt?
Kuidas seda reaalselt teha?

6. november • kell 18.00–19.30
Mis on haigused ja millest nad tulevad.
Miks on inimene tihti haige?

20. november • kell 18.00–19.30
Kuidas teadlikult igapäevaelus kasutada ravimtaimi ja millised võimalused selleks on?

04. detsember • kell 18.00–19.30
Kuidas koduselt valmistada tinktuure, mida kasutada iga päev (kirjutame ka üles võimsa viirusevastase ravitinktuuri retsepti).

18. detsember • kell 18.00–19.30
Apteeker-taimetarga praktilised nõuanded, mida saab kasutada, et haigused ei tuleks kimbutama.

Maret Makko

Maret Makko on ametilt apteeker. Kasvanud metsade ja rabade keskel, oli tema õpetajaks loodus. Nagu ikka antakse edasi põlist tarkust, annab elavat looduse õpetust edasi temagi.

Loengusarja hind 60 eurot, üksikpilet 15 eurot.
Pääsmed müügil: Fienta.com
Või registreeruda:
heleri@hopnerimaja.eu, tel 6410022

HOPNERI MAJA

Seenioride ülikool alustas täismajaga

Seitsmendat tegevusaastat alustanud seenioride ülikooli avaloeng tõi nii eesti- kui ka venekeelsetest eakatest saali puupüsti täis.

„Hopneri maja suures saalis on seenioride ülikooli loengute ajal alati raske vaba kohta leida. Läänud hooajal käis nii eesti- kui ka venekeelsetes loengutes pidevalt ligi paarsada kuulajat. Kui arvestada, et õppeaasta jooksul septembrist maini kuulatakse umbes 30 loengut mõlemas keeles, siis kuue tegevusaasta vältel on meie seenioride ülikooli staažikamad õppurid saanud osa juba ligi paarisajast loengust. Võime ainult rõõmu tunda, et eakad inimesed kasutavad nii aktiivselt neile igal kolmapäeval pakutavat võimalust oma teadmisi täiendada,“ ütles Keskklinna vanem Vladimir Svet.

Selgi hooajal saab kuulata tunnustatud lek-

torite huvitavaid loenguid kultuurist, ajaloost, tervisest jm. 9. oktoobril räägib psühholoog Taimi Elenurm teemal „Tunnete ja emotsioonide tasakaalustamise võimalused ja võtted vanemas eas“. 16. oktoobril on kavas kinnisvara infotund. 23. oktoobril on astroloog Anu Kallavuse loeng „Inimese unikaalne olemus, vaba tahe ja oma koha otsingud avatud maailmas“. 30. oktoobril räägib moeajaloolane Kai Saar kostüümist kui ajastu peegelpildist.

Eestikeelsed tasuta loengud Keskklinna seenioride ülikoolis algavad igal kolmapäeval kell 12. Loengukava on kokku pannud Hopneri maja programmijuhid – eestikeelse Heleri Pleer ja venekeelse Roman Ljagu. Kava on leitav veebilehel www.hopnerimaja.eu.



VARIA

Keeruta ja lennuta!

Sügisel koolivaheajal on lapsed koos vanematega oodatud 12.-27. oktoobrini laste ja noorte muuseumide festivalile „Avatud mänguväljad”.

Festival toimub juba viiendat korda, seekord laulu- ja tantsupeo aastast tõukudes pealkirjaga „Keeruta ja lennuta!”. On muuseum, kus saab iseend või esemeid sõna otseses mõttes keerutada ja lennutada ning neid, kus kutsutakse lapsi mõtteid keerutama ja fantaasiat lennutama. Festivali

teema on seotud mängimise ja mängulisuse, vabaduse ja loominguilisusega.

19 muuseumi ja raamatukogu üle Eesti on spetsiaalselt festivali tarvis valmistanud mängulehed, mis aitavad lastel ja peredel näitusi ja kogusid avastada. Mängujuhisid muuseumis kohapeal on tasuta, näituste pääse muuseumipiletiga. Festivali paralleelprogrammis saab osa võtta töötubadest ja teemapäevadest.

Tallinnas osalevad muuseumid:

Vabamu, teletorn, Eduard Vilde muuseum, tervishoiumuuseum, Niguliste muuseum, Eesti ajaloomuuseum, Kiek in de Köki kindlustusmuuseum, fotomuuseum, lastemuuseum Miiamilla.

Festivali korraldab MTÜ Elamusõppe labor koostöös Tallinna linnamuuseumiga.

Lisainfo: www.avatudfestival.ee.



Foto: Karin Pai

Meepäevad lillepaviljonis

12. ja 13. oktoobril kell 10–17 on taas meepäevad Lillepaviljonis.

Eesti mesinikud pakuvad laias valikus mett ja mesindussaadusi, toimuvad degusteerimised. Saadaval on kaupa ka teistelt väiketootjatelt – tervisetooted, populaarseid astelpajutooteid, maitseaineid, ravimtaimi. Lapsed saavad joonistada, voolida, puslet kokku panna. Küllastajatele jagatakse üllatusauhindu.

Mõeldud on harivale poolele: näituse ravimtaimedest ja -toodetest teevad Katrin Luke, Karepa Ravimtaimeaed, OÜ Norman Ravimtaimed. Tavapärastel on kohal dr Ilmar Särge, kes jagab tervisenõuandeid.

Meepäevadele on oodatud igas vanuses küllastajad. Pilet pensionäridele maksab vaid üks euro, teistele täiskasvanutele kaks ja perepilet kolm eurot.



D-vitamiini taset testima!

Eestis kannatab ligi 80% elanikest D-vitamiini puuduse all, mis suurendab vastuvõtlikkust viirustele ja väsimust, on ka luude hõrenemise oht.

Sügisest pakub Südameapteek võimalust testida D-vitamiini taset veres. Seda saab teha apteegis ilma eelregistreerimiseta. Teenus on tasuline, kuid kolmas mõõtmine on 50% soodsam.

Südameapteegid Tallinnas: Sõpruse pst 201/203, Sõpruse pst 174/176 (Rimi), Vikarilase 19, Mustakivi tee 13 (Lasnamäe Centrum), Tartu mnt 87 (Sikupilli keskus) ja Suur-Sõjamäe 4 (Ülemiste).

Suvel päikesest saadud D-vitamiini varud kahanevad Eesti inimestel oktoobri lõpuks, rõhutab Südameapteegi proviisor ja tervisetöötaja juht Olesja Kuznetsova. Suurel osal lastest ja täiskasvanutest, eriti vanemaalastest esineb D-vitamiini vaegust ja seda ei osata ära tunda. Risk on suurem neil, kes on ülekaalus, ei söö kala ja piimatooted või ei käi piisavalt palju väljas, et päikest saada.

Kunstpõimija				Sina	Alevik Harjumaal	Tasahiljukesi käimised	Energia	Lint	Järv Suures Järvistus	Liiter
Sigitaja						Briti kuldmine Norimisõna			... Gibson	
Tallinna linnaosa									Vahe- detaili	Ristsõna- koostaja ja mälu- mängur
Umbes				Kultuuri- ja ostu- keskus .venemaa						
Tšehhi pealinn							Rikas			
Väljaehitis katusel						Osaniku- tulu Loomaia sümbol	Sisse tõmbav			
Neutron				Piirits		Siug				501.
United Kingdom				Teritus- vahend	Hüpe (ingl k)	Rada vabaks!		Minu		Röntgen
Tallinna tuiksoon					Radoon			Piibli laevnik		Eksistents
Materjal						Jupiteri kuu		Tee- lusikas		Raadius
Eesti rahva ristsõnad						Uraan		Tesla		
RISTIK				Krohv						

Eelmise ristsõna õige vastus oli SIIS SÕITA SAAB. Õige vastuse saatute seast pälvis auhinna Mari Tiits. Palume järgmise nädala jooksul tulla auhinna järele Kesklinna valitsusse Nunne 18. Siinse ristsõna õigeid vastuseid ootame kuni 18. oktoobrini samal aadressil või e-kirjaga kesklinnasonumid@tallinnlv.ee. Taas läheb loosi auhind!

TULGE LAULMA!

Ootame lauluhuvilisi Kesklinna lauluklubisse Liivalaia laululinnud. Oleme rõõmsameelsed, laulu armastavad inimesed ning tegutseme juba 16. aastat Kesklinna sotsiaalkeskuses. Vaike Sarna eeslaulmisel oleme laulnud üle 1300 laulu.

Traditsiooniliselt tähistame koos laulukaaslastega sünnipäevi ja muid tähtpäevi. Meist on saanud tore sõpruskond. Samuti võtame osa lauluklubide kokkutulekutest, mis toimuvad erinevates kohtades üle Eesti.

Lauluklubi kooslaulmine on esmaspäeviti kell 12.30-14. Olete teretunud!

Noortekeskus pakub uut koolidele

Suvi oli aeg, mil mõtlesime, mida uut noortele uuel õppeaastal pakkuda. Mõtlesimegi välja klassiprogrammid, kuhu ootame kõiki Kesklinna koolide klasse.

Programme on viis. Pakume Lego, meeskonnamängude, nuputamise, seikluste ja rahvusvaheliste võimaluste töötuba, kus on võimalik arendada loovust, kiiret mõtlemist, meeskonnatöö oskust ning saada uusi teadmisi rahvusvahelistest võimalustest.

Täpsemalt saab lugeda meie uuen-

datud kodulehelt <https://kesklinnananoored.ee/koolidele/klassiprogrammid/>. Kui tekkis huvi, siis lisainfo saamiseks võib kirjutada info@kesklinnananoored.ee. Tule veeda üks teistsugune tund koos oma klassiga!

Noortekeskus on avatud esmaspäevast reedeni kell 14–20. Kõik noored on oodatud!

Reelika Ivenkova
noorsootöötaja





MP KINNISVARA



www.mpk.ee

Pärnu mnt 10,
Tel. 5018 39812 aastat turul
Üle 1000
rahuloleva kliendi

MARIA PRUUL

KINNISVARA
OST-MÜÜK, ÜÜR
KONSULTATSIOONOSTUSOOVID:
korterid vanalinnas
ja kesklinnas, eramud,
teeninduspinnad
**AASTA VIIMANE
MUUSEUMI-
MEDITATSIOON
10. OKTOOBRI
KELL 19
EDUARD VILDE
MUUSEUMIS.**

Heli ja sõna põimib
ühismeditatsiooniks
**muusik ja kirjanik
Siiri Sisask.**

Õhtu kava on
pühendatud Eesti suure
mõttele ja teoloogi
Uku Masingu 110.
sünniaastapäevale.
Vilde õdus elutuba
on parim paik
tunnetamiseks
Masingu ja Sisaski
ühismeditatsiooni –
täpset sõna ja heli
ning pausi nende
vahel. Tule saa osa
omamoodi kirjandus-
ja muusikaõhtust!
Piletite eelmüük vaid
Vilde muuseumi kassas
(T, N-L 11-17, K 11-18).

Linnupeeliku

Luule ja muusikakava

Doris Kareva ja Robert Jürjendal



22. novembril 2019 kell 19.00
Hopneri Majas



Piletid 8/12€ müügil Fientas, Piletilevis ja kohapeal

Kesklinna sotsiaalkeskus otsib

**EESTI KEELE ÕPETAJAT
EAKATELE** (rühmaõpe)

Huvilistel palume
võtta ühendust tel 646 6123 või
info@kesotskeskus.ee

Üldsaunad
Tunnisaunad
Tunnidušid

**Raudselt puhtaks
juba aastast 1936!**

Raua tn 23 Tallinn
Harjumaa 10124
Tel.: 622 94 95
E-post: info@rauasaun.ee
www.rauasaun.ee


**VEENILAIENDITE
RAVI** al. EUR 65.—
saatekirjata ja järjekorrata

Registruuri tel. 669-08-06
www.vita.ee/bron

1Partner

EESTI PARIM
KINNISVARA-
BURGO
**MEIE TEEME
TEHINGU!**

1partner.ee

Liisa Kurm
506 8183Allan Vanatoo
520 7288OST • MÜÜK • ÜÜR
HINDAMINE • INVESTEERIMINE

SÜNKROONTÕLKEGA EESTI KEELDE

15 KÜLONEMÄSKETIS
 GOLDENMASK.EE

18.-30. OKTOOBER

GOLDENMASK.EE

SERJOŽA Moskva Kunstiteater
LAVASTAJA DMITRI KRŌMOV

AU Peterburi Suur Draamateater
LAVASTAJA KONSTANTIN BOGOMOLOV


JA TEISED ETENDUSED

**17. oktoober
kell 18-21**
**19. oktoober
kell 15-18**

Stiilipidude aeg on peagi käes ning aeg hakata ettevalmistusi tegema!
Osalema ootame igaüht. Kaasa palume võtta isiklikud meigivahendid –
nii saad teada, kas ja kuidas oma lemmiktooteid õigesti kasutada.

Ajastumeigi koolitus

1920-30ndad



Juhendaja Evelyn Nurmsalu. Evelyn Nurmsalu on lõpetanud Eesti juuksurite ja
kosmeetikute erakooli, Meigikooli ja Grimmikooli
Kestus 3 tundi • Koolituse hind 45€ • Pääsmed müügil Fienta.ee
Grupi suurus 5-8 inimest • Lisainfo: info@hopnerimaja.eu, 6455321